

Debat over de Klimaatnota 2023 en de Klimaat- en Energieverkenning (KEV) – december 2023

De afhankelijkheid van import van fossiele energie uit autocratische landen is om geopolitieke én economische redenen zeer kwetsbaar. Er zijn honderduizenden huishoudens en tienduizenden bedrijven met grote zorgen over hun energierekening. Alle reden dus om de energietransitie te versnellen én ervoor te zorgen dat iedereen mee kan doen. Door structurele verduurzaming en energiebesparing vergroten we de bestaanszekerheid van alle Nederlanders. Voor een sterke economie is het bovendien cruciaal om actief industriebeleid te voeren. Door over te stappen op groene energie van eigen bodem worden bedrijven toekomstbestendig in de mondiale competitie.

Het is goed nieuws dat het aandeel hernieuwbare energie richting 2030 ruim verdubbelt in de ramingen van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL): 32 tot 42 procent. Ook de energiebesparing groeit. De klimaatdoelen voor 2030 lijken voor het eerst binnen bereik. Dan moeten wel veel zaken meezitten, en de beleidsvoornemens moeten worden vertaald in krachtige wetten en regels én voortvarend worden uitgevoerd. Het is essentieel dat een nieuw kabinet verder gaat op de ingeslagen weg. De helft van onze elektriciteit komt al uit hernieuwbare bronnen: Nederland is Europees kampioen zonnepanelen per hoofd van de bevolking en we boeken grote successen met de bouw van windparken op zee. Meer mensen dan ooit isoleren hun woning en rijden elektrisch. Veel bedrijven willen zo snel mogelijk verduurzamen. Bijna zestig procent van de boeren wil investeren in duurzame energie. Netbeheerders legden de afgelopen tien jaar 60.000 kilometer kabel, anderhalf keer de aarde rond. En duurzame gasen en warmte versnellen in heel Nederland. Om dit ‘werk in uitvoering’ voort te zetten, te blijven investeren in een schone en sterke economie en actuele problemen zoals netcongestie aan te pakken, zijn investeringszekerheid en continuïteit essentieel. Wij geven hieronder een aantal hoofdpunten mee richting het debat.

Zet het ‘werk in uitvoering’ voort en versnel en versimpel de uitvoering

De energietransitie is een megaoperatie, die vraagt om een crisisaanpak en aandacht voor knelpunten in de uitvoering en in opschaling van duurzame projecten en energie-infrastructuur. Belangrijke randvoorwaarden voor het behalen van de doelen zijn het snel invoeren van wet- en regelgeving, snellere vergunningen en voldoende geschoold personeel. Bied daarom voorspelbaarheid en investeringszekerheid voor bedrijven en netbeheerders.

- **Geef snel helderheid over nog uit te werken beleid.** Voer snel de Energiewet in en geef duidelijkheid over de opschaling van collectieve warmte, voer het Nationaal Plan Energiesysteem en het Landelijk Actieprogramma Netcongestie uit en leg meerjarenprogramma’s vast voor energie-infrastructuur en verduurzaming van de industrie.

- **Bedrijven, netbeheerders en energiecoöperaties hebben behoefte aan snellere besluitvorming, kortere vergunningprocedures en een stikstofvrijstelling voor energietransitieprojecten.** Grijp de kansen van het Europese versnellingspakket en implementeer deze zo snel mogelijk. De NVDE presenteert een [Actieagenda doorlooptijden](#) om te streven naar twee jaar voorbereiden en twee jaar bouwen aan energieprojecten.

Een afbouwpad voor gebruik van fossiele energiebronnen, en een opbouwpad van hernieuwbare energie

De afhankelijkheid van import van fossiele energie uit autocratische landen is om geopolitieke én economische redenen zeer kwetsbaar. Voor het behoud van essentiële bedrijven en banen in Nederland is de energietransitie onmisbaar. Tijdens de klimaatop in Dubai hebben alle landen van de wereld unaniem gekozen voor een uitfasering van fossiele energie. Er is veel extra hernieuwbare energieproductie nodig. Sluit daarom geen technieken uit, maar zet maximaal in op alle duurzame bronnen.

- **Zet maximaal in op energiebesparing.** Zowel bedrijven als huishoudens hebben baat bij minder energiegebruik en lagere kosten, investeringen verdienen zich vaak in relatief korte tijd terug.
- **Maak snel keuzes voor de ontwikkeling van hernieuwbare warmtebronnen.** De inzet voor hernieuwbare warmtebronnen voor 2030 en 2050 blijft nog achter. Tegen 2030 is 24 PJ aan duurzame warmte nodig volgens [onderzoek van CE Delft](#), en een SDE-reservering van totaal €6,7 miljard. Zorg dus voor voldoende budget voor duurzame warmte en groen gas.
- **Realiseer een vrijwel CO₂-vrije elektriciteitssector in 2035.** Naast verdere groei van wind- en zonne-energie is daarvoor ook CO₂-vrije flexibiliteit en regelbaar productievermogen nodig, zo geeft een [TNO-studie](#) in opdracht van de NVDE aan. De overheid is aan zet om te zorgen dat bedrijven de investeringszekerheid hebben om daadwerkelijk te realiseren. Ook voor groene waterstof is snel een helder investeringsperspectief nodig, onder meer door het ontwikkelen van de vraag naar groene waterstof.
- **Help bedrijven te elektrificeren.** Overstappen van aardgas naar schone stroom is een essentieel onderdeel van de energietransitie. Stel daarom een concreet doel voor industriële elektrificatie in 2030 en stem daar het ondersteunende beleid (zoals SDE++, stimulering groene waterstof) op af.
- **Zorg voor gezamenlijke opschaling van het aanbod van hernieuwbare energie en de vraag vanuit de industrie.** Dit is nodig om volgende grote verduurzamingsstappen los te maken. Het versterkt de businesscase van projecten, verlaagt risico's en maakt de opgave efficiënt voor de hele keten. Via de [motie Boswijk c.s.](#) heeft de Kamer recent verzocht om dit te onderzoeken.
- **Zet in op een grootschalige aanpak van woningverduurzaming in buurten en wijken met veel energiearmoede.** Dit draagt bij aan bestaanszekerheid en de uitvoerbaarheid van deze grote opgave.
- **Maak zakelijke personenauto's verplicht emissieloos vanaf 2027.** Dit heeft direct impact op minder CO₂-uitstoot, stikstofemissie en aardoliegebruik in het verkeer, en het is gunstig voor de tweedehandsmarkt voor particulieren vanaf 2030.

De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) maakt zich sterk voor een energievoorziening die volledig is gebaseerd op hernieuwbare energie door het bundelen van krachten uit de gehele sector. De aangesloten bedrijven zijn actief in hernieuwbare elektriciteit, warmte en gas en in duurzame mobiliteit, de gebouwde omgeving en de industriële sector.